

[Per Hækkerup.]

redegørelse i løbet af en uges tid, og at den derefter vil blive genstand for en drøftelse her i tinget, således at vi gennem tingets drøftelser kan forberede den lovgivning, som senere må følge.

Det vil betyde, at vi kan få en afklaring af, hvorledes partierne stiller sig til de grundprincipper, regeringen har tænkt sig at lægge til grund for den fremtidige tillægs-pensionsordning. Det er min opfattelse, at her er det måske ikke så nødvendigt, at man skynder sig meget. Jeg tror, det er vigtigt, at vi forstår, at vi her står over for en af de allerstørste reformer i dansk lovgivning, og at det derfor er nok så påkrævet, at vi får en grundig gennemdrøftelse af den, når socialministeren til sin tid forelægger den. Det er jo en lovgivning, som kommer til at berøre os alle sammen og kommer til at berøre os på en meget væsentlig måde.

Sluttelig et ord om det fremtidige arbejde i folketinget. Statsministeren har i sin åbningstale givet udtryk for regeringens ønske om, at der her i folketinget kunne etableres et bredt samarbejde særlig om de mere betydningsfulde lovgivningsområder. Jeg tvivler ikke om, at denne erklæring fra statsministerens side vil blive mødt med de sædvanlige kommentarer: at dette er en selvfølge, at der ikke ligger noget særligt i den, og at det jo nu må vise sig, hvilke samarbejdsmuligheder der er. Specielt vil jeg gerne understrege, at i den diskussion, der har været ført sommeren igennem omkring det politiske arbejde, har det været fremhævet, at regeringen og socialdemokratiet måske nok gerne ville have et bredere samarbejde i gang mellem de politiske partier om visse lovgivningsanliggender, men at hverken regeringen eller socialdemokratiet havde mulighed for det, for vi var bundet af en aftale med socialistisk folkeparti. Hertil vil jeg gerne sige klart og tydeligt: det er rigtigt, at socialdemokratiet har en aftale om samarbejde med socialistisk folkeparti. Den er kendt, den er offentliggjort; enhver kan se, hvad der står i den, og enhver, der vil, kan læse, hvor langt den rækker. Den indebærer på de områder, der ikke udtrykkeligt er omtalt i den, at de to partier og regeringen vil orientere hinanden med henblik på en forberedelse af den lovgivning, der skal

finde sted. Heri ligger, at hvert parti for sig er frit stillet, og at regeringen for sit vedkommende naturligvis dermed også er frit stillet. Jeg har sagt tidligere og vil gerne gentage, at socialdemokratiet naturligvis ønsker sit program gennemført. I den udstrækning, hvori programmet bedst kan gennemføres med SF-stemmer, gør vi det; men vi ser meget gerne et bredere politisk samarbejde om virkeliggørelsen af de forskellige lovgivningsområder. Vi er frit stillet, således at vi kan forhandle med de andre partier på samme måde, som vi kan forhandle med socialistisk folkeparti.

Over for kritikken fra de borgerlige partiers side om, at vi ikke er frit stillet, har jeg og andre givet udtryk for, at hvis man mener, at vi gennem forhåndsdrøftelser skulle blive bundet af SF, vil vi erklære os villige til eventuelt at tage tilsvarende forhåndsdrøftelser med de andre partier, hvis de måtte ønske det. Jeg har med interesse konstateret, at statsministeren i sin åbningstale indbyder alle partier til en drøftelse af, på hvilken måde samarbejdet her i folketinget bedst kan praktiseres. Vi går fra socialdemokratiets side til denne forhåndsdrøftelse med et åbent sind og en bestemt vilje til at søge dette samarbejde virkeliggjort så langt, som det måtte vise sig muligt.

Hele denne diskussion om, hvem der er samarbejdsvenlig, og hvem der ikke er samarbejdsvenlig, mener jeg er en teoretisk diskussion. Det er klart, at hvis vi her i tinget skal nå til en bredere enighed i lovgivningsanliggender, må alle de, der deltager i det, give efter i forhold til de andre parter. Det kan være rigtigt, og det kan være fornuftigt, fordi det ofte er lige så betydningsfuldt, at der er en bred politisk tilslutning til virkeliggørelsen af reformerne, som at man får en eller anden bestemmelse trumfet igennem imod et stort mindretal. Det er ud fra en sådan vurdering, vi gerne vil drøfte, på hvilken måde vi bedst kan praktisere samarbejde, f. eks. om jordlovene, men også gerne om andre lovgivningsanliggender.

**Poul Hartling:** Det er nu tredje gang i løbet af ét år, folketinget holder åbningsdebat. Første gang var den 6. oktober 1966; da hed udenrigsministeren Per Hækkerup, men markedspolitiske spørgsmål var hen-